

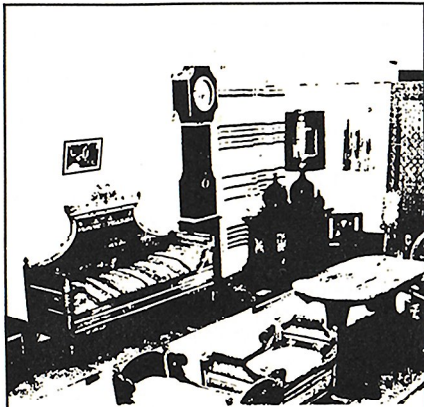
Pekka Honkanen

Suomen Urheilumuseosäätiö tarjoaa palveluja

Suomen Urheilumuseosäätiö muodostuu kaikkiaan kolmesta yksiköstä: Suomen Urheilumuseosta, Suomen Urheilukirjastosta ja -kirjaston Tietopalvelusta sekä Suomen Urheilun Keskusarkistosta. Artikkelin kirjoittaja toimistopäällikkö Pekka Honkanen toteaa, että toivottavasti muut yksiköt antavat anteeksi vaikka usein puheissa ja kirjoituksissa kerrotaankin vain Urheilumuseosta tarkoittaen kuitenkin kaikkia edellä mainittuja yksiköitä.

Suomen Urheilumuseosäätiö perustettiin 1938, joten 50-vuotisjuhla-vuotemme on juuri lopuillaan. Olympiastadionin valmistui samana vuonna, joten Suomen Urheilumuseon sijainti sen yhteydessä on hyvin perusteltu. Urheilumuseo sai omat tilat Olympiastadionilta sotien aikana ja museon avajaiset pidettiin 1943. Tämän jälkeen museorakennus on kokenut kaksikin merkittävää laajennusvaihetta. Ensimmäinen laajennus suoritettiin 1963 ja toinen 1982—83.

Valtakunnallisena erikoismuseona tehtäväkenttä on laaja. Varsinkin esineiden keruulle ja näyttelytoiminnalle tämä asettaa suuria vaatimuksia, koska esim. kokoelmien on syytä kattaa kaikki Suomessa harrastetut urheilumuodot ja -lajit. Samoin on muutamassa tapauksessa ollut aiheellista "sekaantua" myös ulkomaiden tapahtumiin.

**TORNIONLAAKSON
MAAKUNTAMUSEO**
TORNIO

puh. 9698-432 451

- Kulttuurihistorialliset kokoelmat
- Lapin osasto
- Vaihtuvia näyttelyitä

Museon kokoelmat käsittävät tällä hetkellä noin 30 000 esinettä ja 50 000 valokuvaa. Kokoelmiin kuuluu lisäksi video- ja äänitarkisto sekä julistekokoelma. Esineistön keruu tapahtuu pääsääntöisesti vuosittain laadittavan keruusuunnitelman pohjalta. Museo pyrkii hankkimaan kokoelmiinsa mahdollisimman paljon myös nykysesineistöä. Tästä syystä on pyritty siihen, että museo solmii välinevalmistajien kanssa sopimukset uusien mallien toimittamisesta museoon. Tällainen sopimus on esimerkiksi Karhu-Titanin kanssa.

Suomen Urheilumuseon perusnäyttely koostuu pysyvistä ja vaihtuvista osista. Tämä merkitsee sitä, että "perusnäyttely" uusiutuu ainakin kolme kertaa vuodessa. Lisäksi museo järjestää erikoisnäyttelyjä tarkoitusta varten varatussa vaihtuvien näyttelyjen salissa. Viime vuosina Urheilumuseo on järjestänyt kuudesta kahdeksaan erikoisnäyttelyä vuodessa. Museo valmistaa tilauksesta urheiluaiheisia näyttelyjä myös ulkopuolisille tahoille. Näin olympiavuonna onkin tällaisten tilausnäyttelyjen kysyntä erilaisten liikeyritysten taholta ollut runsasta. Tällä hetkellä museon erikoisnäyttelyinä ovat Suomen Ladun juhlanäyttely ja viisikymmenvuotiaan Olympiastadionin sankareista kertova näyttely.

Suomen Urheilumuseo dokumentoi Suomessa vuosittain järjestettävät suurkilpailut valokuvin ja videonauhoituksin sekä kerää ja tallentaa kokoelmiinsa myös näihin liittyvät esineet. Erityisenä maksullisena palvelumuotona on lisäksi esim. urheiluliiton tai -järjestön koko toiminnan dokumentointi järjestöjen omaan käyttöön. Esim. urheiluseurat ovat käyttäneet hyväkseen tämäntyyppistä palvelua, jolloin ne ovat saaneet esiteltäville sponsoreilleen kattavasti toimintansa sekä tietysti myös mainosten näkyvyyden.

Museon kokoelmien sisältämä tieto tulee tulevaisuudessa näyttelemään yhä merkittävämpää osaa museon ulospäinsuuntautuvassa toiminnassa. Tietojen on lisäksi oltava nopeasti hyödynnettävissä esim. tiedotusväli-

neiden käyttöön. ATK:n hyväksikäyttö luetteloinnissa onkin museoissa yleisesti tunnustettu ainoaksi keinoksi selviytyä tästä haasteesta. Suomen Urheilumuseon juuri tätä kirjoitettaessa käyttöön otettu järjestelmä perustuu IBM:n S-36 minitietokoneeseen ja lähes jokaisen työpöydällä surisevaan päätteeseen. Tämän syksyn mittaan tulevat kaikki säätiön yksiköt siirtymään luetteloinnissaan tähän ATK-järjestelmään.

Tietopalveluja

Suomen Urheilukirjaston kokoelmat käsittävät tällä hetkellä noin 20 000 nidettä. Kirjastoon tulee lisäksi lähes 300 urheilualan lehteä ympäri maailmaa. Urheilukirjasto toimii normaalina lainakirjastona ja voi toimittaa kaukolainoja myös muualle maahan. Lehtienlukutilan lisäksi kirjastossa on kaksi tutkijanpaikkaa.

Vuoden 1986 alusta aloitti Suomen Urheilukirjasto oman Tietopalvelun. Sen kohderyhmänä ovat lähinnä eri urheilujärjestöjen ja -liittojen työntekijät, valtion ja kuntien liikuntavastaavat sekä tietenkin tiedotusvälineet ja alan harrastajat. Tietopalveluun kuuluu kerran kuussa ilmestyvä SPORTENTA-julkaisu, jossa julkaistaan kuukausittain 150 urheilualan lehden sisällystiedot. Kiinnostavista artikkeleista on Tietopalvelun käyttäjän mahdollista saada valokopiot. Tietopalveluun kuuluu lisäksi artikkelipalvelu. Tilajat saavat kerran viikossa artikkelin ajankohtaisesta urheilutapahtumasta, jonka voi julkais-ta joko sellaisenaan tai käyttää taustamateriaalina. Tietopalvelu vastaa myös yksittäisiin tiedonhakuihin. Tietopalvelun käyttö on maksullista.

Suomen Urheilun Keskusarkistoon on tallennettu valtakunnallisten urheiluliittojen, lajiliittojen ja osittain myös urheiluseurojen arkistomateriaali. Tämä materiaali täyttää arkiston hyllytiloista tällä hetkellä kilometrin verran.

Suomen Urheilumuseo on viime vuosina keskittynyt palvelutason parantamiseen ja palvelujensa markkinointiin. Koska kaikki yksiköt toimivat saman katon alla, yhteisten palvelujen markkinointi on ollut suhteellisen helppoa. Tällä hetkellä voidaankin jo sanoa, että palveluille on muodostunut selvä kysyntä. Tämä taas tietenkin parantaa omalta osaltaan museon taloutta. Lisääntyneestä palvelujen kysynnästä huolimatta museon henkilökunnan määrä on pysynyt kaksi viimeistä vuotta samana, eli 17 työntekijänä, joista kolme on osapäiväistä. Tämän hetken päätavoitteena onkin kohottaa omien palvelujen tuottavuutta.